

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Υποδομές έρευνας: Το μέλλον του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE) από περιφερειακή και διασυνοριακή σκοπιά»

(2020/C 39/15)

Εισηγητής: Eamon Dooley (IE/Renew Europe), μέλος του κομητειακού συμβουλίου του Offaly

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Εισαγωγή

1. επικροτεί τη συνολική προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά τον προσδιορισμό του καθοριστικού ρόλου που μπορούν να διαδραματίσουν και το πράττουν ήδη οι υποδομές έρευνας στην προαγωγή της γνώσης και της τεχνολογίας. Οι υποδομές έρευνας και η χρήση τους είναι θεμελιώδους σημασίας για την ανάπτυξη του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE). Στο πλαίσιο αυτό, υποστηρίζει το έργο του Ευρωπαϊκού Στρατηγικού φόρουμ για τις Υποδομές Έρευνας (ESFRI/*European Strategy Forum on Research Infrastructures*), το οποίο διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη χάραξη πολιτικής για τις υποδομές έρευνας σε επίπεδο ΕΕ και βοηθά στη δημιουργία μιας ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς για την επιστήμη·
2. υπογραμμίζει ότι οι υποδομές έρευνας έχουν έντονα εδαφικό χαρακτήρα. Είναι καθοριστικής σημασίας για την περιφερειακή ανάπτυξη, η οποία εκτείνεται σε διάφορα πεδία όπως η επιστημονική παραγωγή και ο αντίκτυπος στα εκπαιδευτικά οικοσυστήματα, αλλά και τα συνολικά οφέλη για την αγορά και την κοινωνία·
3. επισημαίνει ότι ο στρατηγικός χάρτης πορείας του ESFRI προσδιορίζει υποδομές έρευνας πανευρωπαϊκού ενδιαφέροντος εφόσον συμβάλλουν στην κάλυψη των μακροπρόθεσμων αναγκών των ευρωπαϊκών ερευνητικών κοινοτήτων σε πολλά επιστημονικά πεδία και, επιπλέον, επικροτεί το γεγονός ότι προσδιορίζει τις επενδύσεις στις υποδομές έρευνας ως μέθοδο αύξησης της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και, κατά συνέπεια, της συνοχής μεταξύ των διαφόρων κρατών μελών και περιφερειών·
4. υπογραμμίζει ότι οι υποδομές έρευνας πρέπει να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην καταπολέμηση των παγκόσμιων προκλήσεων στους τομείς της περιβαλλοντικής και κλιματικής αλλαγής, οι οποίες επηρεάζουν την κοινωνία μας σε όλα τα επίπεδα, σε τοπική, περιφερειακή, εθνική, ευρωπαϊκή, αλλά και σε παγκόσμια κλίμακα·
5. επιπλέον, επιβεβαιώνει το συμπέρασμα προηγούμενων γνωμοδοτήσεων της ΕτΠ, η οποία υπογραμμίζει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές (ΓΠΑ) διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη δημιουργία αποτελεσματικών οικοσυστημάτων καινοτομίας, ιδίως μέσω του στρατηγικού εντοπισμού των περιφερειακών ερευνητικών προτεραιοτήτων χάρη στην ανάπτυξη των στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης ⁽¹⁾·
6. επισημαίνει ότι η Ευρώπη έχει αναπτύξει ένα επιτυχημένο μεσομακροπρόθεσμο όραμα για την ανάπτυξη συνεκτικού οικοσυστήματος υποδομών έρευνας, όπου ενθαρρύνεται η συνεργασία μεταξύ των υφιστάμενων υποδομών ενώ, παράλληλα, τίθενται σε εφαρμογή σχέδια για την κατασκευή και την ανάπτυξη της επόμενης γενιάς υποδομών έρευνας, όπως ορίζεται από το ESFRI·
7. συμφωνεί με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ότι η εύρυθμη λειτουργία του EXE θα συμβάλει σημαντικά στη βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας του συνολικού ευρωπαϊκού οικοσυστήματος έρευνας και καινοτομίας και αναγνωρίζει τη σημασία της στενής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην από κοινού προσπάθεια προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης του EXE, ιδίως μέσω του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» ως κύριου χρηματοδοτικού μέσου ⁽²⁾. Εκφράζει, ωστόσο, τη λύπη της για το γεγονός ότι το Συμβούλιο δεν αναγνωρίζει επαρκώς τον ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές στη διαδικασία αυτή·
8. εκφράζει την ανησυχία της για το γεγονός ότι εξακολουθούν να υπάρχουν διάφορες αδυναμίες στο πλαίσιο του EXE όσον αφορά τις υποδομές έρευνας, με αποτέλεσμα να προκύπτει ένα χάσμα εφαρμογής το οποίο μειώνει τα πιθανά οφέλη και την αποτελεσματικότητά·

⁽¹⁾ ΕτΠ: «Στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης (RIS 3): αντίκτυπος στις περιφέρειες και στη διαπεριφερειακή συνεργασία» (2017).

⁽²⁾ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Σχέδιο συμπερασμάτων του Συμβουλίου για τη διακυβέρνηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας. Βρυξέλλες, Νοέμβριος 2018.

9. επικροτεί την πρόθεση της Επιτροπής να διατεθεί χρηματοδότηση ύψους 100 δισεκατομμυρίων ευρώ για τη χρηματοδότηση της επιστήμης, της έρευνας και της καινοτομίας κατά την περίοδο 2021-2027, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι εν λόγω αδυναμίες. Συγχρόνως, ανησυχεί για τον κίνδυνο αύξησης των ανισοτήτων μεταξύ των πόλεων και των περιφερειών που είναι επιλέξιμες για το πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία, ο προϋπολογισμός του οποίου θα αυξηθεί, και των υπολοίπων που θα υποστούν τις συνέπειες της μείωσης των προϋπολογισμών της πολιτικής συνοχής⁽³⁾.
10. τέλος, αναγνωρίζει ότι η επίδειξη της προστιθέμενης αξίας της ΕΕ σε κάθε ενωσιακή πολιτική είναι ζωτικής σημασίας, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη το γεγονός ότι οι πολιτικές αυτές ελέγχονται ολοένα και περισσότερο. Σημειώνει ότι, σύμφωνα με πρόσφατη ανάλυση, η πρόοδος της υλοποίησης του ΕΧΕ συνεχίζεται μεν αλλά πραγματοποιείται με βραδύτερο ρυθμό από ό,τι στο παρελθόν και εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τόσο τα επίπεδα επιδόσεων όσο και τα ποσοστά ανάπτυξης⁽⁴⁾. Συνεπώς, τονίζει ότι υπάρχει ανάγκη για καλύτερη προβολή του αντίκτυπου της ευρωπαϊκής Ε&Κ μέσω ισχυρών και σαφών στατιστικών στοιχείων·

Προκλήσεις για τον ΕΧΕ, όπως προσδιορίζονται από περιφερειακή και διασυνοριακή σκοπιά

11. εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι το μερίδιο της χρηματοδότησης της έρευνας από τον κυβερνητικό τομέα στην ΕΕ παρέμεινε στάσιμο στο 2,03 % μεταξύ 2014 και 2016⁽⁵⁾. Αυτό καταδεικνύει ότι το μερίδιο του εθνικού εισοδήματος που δαπανάται για Ε & Α εξακολουθεί να είναι αρκετά κάτω από τον στόχο της Βαρκελώνης ύψους 3 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος που καθορίστηκε το 2002 και ότι για τη διεθνική έρευνα δαπανάται λιγότερο από 1 % της εθνικής χρηματοδότησης Ε & Α⁽⁶⁾.
12. εκφράζει την ανησυχία της, επιπλέον, για το γεγονός ότι η ανισορροπία των ακαθάριστων εγχώριων δαπανών σε Ε & Α αντανakλάται και σε περιφερειακό επίπεδο, κάτι το οποίο οδηγεί στο να υπάρχουν μόνο 31/281 περιφέρειες NUTS 2 που ανέφεραν επενδύσεις Ε & Α άνω του στόχου της ΕΕ ύψους 3,0 % το 2015, με σαφείς «συστάδες» («clusters») έντασης έρευνας σε ορισμένες περιφέρειες της ΕΕ. Οι περιφέρειες αυτές βρίσκονται κυρίως στη Γερμανία, την Αυστρία, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Σουηδία, το Βέλγιο, τη Δανία, τη Γαλλία και τη Φινλανδία⁽⁷⁾.
13. διαπιστώνει ότι η εφαρμογή του ΕΧΕ καταδεικνύει επίσης διαφορές μεταξύ της κατανομής της χρηματοδότησης του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» και των επενδύσεων Ε & Α στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων (ΕΔΕΤ). Κύριοι αποδέκτες των ΕΔΕΤ είναι τα κράτη μέλη της ΕΕ των 13, ενώ η εφαρμογή του κριτηρίου αριστείας στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» έχει οδηγήσει σε συγκέντρωση της χρηματοδότησης, αλλά και των δυνατοτήτων της Ε&Κ, κατά κύριο λόγο στην ΕΕ των 15, διευρύνοντας το χάσμα καινοτομίας μεταξύ της ΕΕ των 15 και της ΕΕ των 13⁽⁸⁾.
14. προειδοποιεί ότι η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα αποτελεί μια ακόμη βασική πρόκληση που αντιμετωπίζουν οι υποδομές έρευνας, ιδιαίτερα οι μεγάλης κλίμακας πανευρωπαϊκές υποδομές οι οποίες είναι εξαιρετικά δαπανηρές ως προς την κατασκευή, τη συντήρηση και τη λειτουργία, με το κόστος κατασκευής να υπερβαίνει συχνά το 1 δισεκατομμύριο ευρώ και με σχετικό ετήσιο λειτουργικό κόστος ύψους 10 % περίπου του κόστους κατασκευής. Με τους εθνικούς προϋπολογισμούς για την επιστήμη να ισοδυναμούν συχνά, ή και να υπερβαίνουν αυτό το κόστος, εξακολουθεί να τίθεται το ζήτημα της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητάς τους⁽⁹⁾.
15. αναγνωρίζει ότι το κόστος που συνδέεται με την πρόσβαση σε εγκαταστάσεις υποδομών έρευνας, ιδίως σε διασυνοριακές περιπτώσεις, μπορεί να αποτελεί εμπόδιο για τους ερευνητές και, ως εκ τούτου, να αναστέλλει την επιστημονική πρόοδο·
16. προειδοποιεί ότι ειδικά για να αντιμετωπιστούν οι λεγόμενες μείζονες προκλήσεις, όπως η κλιματική αλλαγή, οι υποδομές έρευνας πρέπει να είναι σε θέση να ενσωματώνονται σε γειτονικές, δημιουργώντας έτσι μεγαλύτερη ανταλλαγή γνώσεων και συμβάλλοντας στη διεπιστημονική έρευνα. Σε αυτό το πλαίσιο, οι ψηφιακές υποδομές έρευνας είναι υψίστης σημασίας και, ως εκ τούτου, η ΕτΠ υποστηρίζει την ενίσχυση της διαθεσιμότητας ανοικτών δεδομένων μέσω του Ευρωπαϊκού Νέφους Ανοικτής Επιστήμης·
17. σημειώνει ότι οι ανθρώπινοι πόροι αποτελούν σημαντικό συστατικό των υποδομών έρευνας. Η πολιτική και η διαχείριση των ανθρώπινων πόρων καθορίζουν την ποιότητα και την ποσότητα του προσωπικού που μπορεί να προσληφθεί και είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής, λειτουργίας και αντίκτυπου των υποδομών έρευνας⁽¹⁰⁾. Ως εκ τούτου, κρίσιμης σημασίας είναι η ανάπτυξη δεξιοτήτων και η κινητικότητα των διαχειριστών, καθώς και η ανάπτυξη δεξιοτήτων των χρηστών των υποδομών έρευνας·
18. εκφράζει την ανησυχία της για το γεγονός ότι ο αντίκτυπος των υποδομών Ε&Κ στη βιομηχανία και την κοινωνία εξακολουθεί να μην είναι επαρκώς ανεπτυγμένος. Αναγνωρίζει, ωστόσο, ότι η Επιτροπή καταβάλλει προσπάθειες για τη μετατροπή της επιστημονικής εμπειρογνομosύνης της Ευρώπης σε εμπορεύσιμα προϊόντα και υπηρεσίες·
19. αναγνωρίζει ότι για να επηρεάσουν οι υποδομές έρευνας την ευρύτερη κοινωνία, πρέπει να εξυπηρετούν και τις ανάγκες της βιομηχανίας. Ως εκ τούτου, ένα ισχυρό και διασυνδεδεμένο οικοσύστημα υποδομών έρευνας θα πρέπει να είναι ικανό να παρέχει απαντήσεις σε όλους τους κλάδους για την αντιμετώπιση πολύπλοκων προβλημάτων·

⁽³⁾ Γνωμοδότηση της ΕτΠ με θέμα «Ορίζων Ευρώπη»: το ένατο πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία» (COR-2018-03891) (ΕΕ C 461 της 21.12.2018, σ. 79).

⁽⁴⁾ Έκθεση Προόδου του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (ΕΧΕ) 2018, COM(2019)83

⁽⁵⁾ Eurostat, δείκτες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» — Ε & Α και καινοτομία.

⁽⁶⁾ EPRS: Μονάδα ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας: PE 603.239 — Δεκέμβριος 2017.

⁽⁷⁾ Eurostat, δείκτες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» — Ε & Α και καινοτομία.

⁽⁸⁾ Ενημέρωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: Περιφερειακή και διασυνοριακή σκοπιά του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας. PE 637.939, Απρίλιος 2019.

⁽⁹⁾ SWD(2017) 323 final: Sustainable European Research Infrastructures — A Call for Action (Βιώσιμες ευρωπαϊκές ερευνητικές υποδομές — Έκκληση για ανάληψη δράσης).

⁽¹⁰⁾ ENEA, Έγγραφο προβληματισμού για τις υποδομές έρευνας — το μέλλον του ΕΧΕ από περιφερειακή και διασυνοριακή σκοπιά, Μάιος 2019.

20. έχει λάβει την προειδοποίηση ότι οι πληροφορίες σχετικά με τις υφιστάμενες και μελλοντικές υποδομές έρευνας που αφορούν ερευνητικά και αναπτυξιακά έργα τα οποία εκτελούνται σε αυτές τις υποδομές πρέπει να κοινοποιούνται αποτελεσματικότερα στους πολίτες, στο πλαίσιο της συνολικής ενημέρωσης της ΕΕ ως προς τα οφέλη της ΕΕ για τους πολίτες της·

Υποδομές έρευνας: συστάσεις πολιτικής

21. καλεί τη νέα Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεχίσει να παρακολουθεί κατά πόσον τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες σέβονται την υποχρέωσή τους να αφιερώνουν το 3 % του ΑΕγχΠ στην Ε & Α έως το τέλος της τρέχουσας δεκαετίας·
22. παροτρύνει, στο πλαίσιο αυτό, την Επιτροπή να προτείνει άμεσα τη στρατηγική που θα διαδεχθεί τη στρατηγική «Ευρώπη 2020», η οποία θα πρέπει να περιλαμβάνει επίσης ποσοτικοποιημένους στόχους στον τομέα της Ε & Α·
23. πιστεύει ότι απαιτείται περαιτέρω ενίσχυση των κοινών προσπάθειών σε όλα τα επίπεδα, σε συνδυασμό με περαιτέρω μεταρρυθμίσεις των εθνικών και περιφερειακών συστημάτων έρευνας και καινοτομίας, με σκοπό την υλοποίηση της εύρυθμης λειτουργίας του ΕΧΕ και τη συμβολή στη διάδοση της αριστείας μέσω συνεργειών. Ως εκ τούτου, συμφωνεί εν γένει με τις προτάσεις της Επιτροπής να συμπεριληφθούν νέες πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των υποδομών έρευνας κατά την προγραμματική περίοδο 2021-27, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης περιφερειακών κονδυλίων, ενός ευρωπαϊκού εργαλείου υλοποίησης μεταρρυθμίσεων και του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», το οποίο περιέχει ειδικό πυλώνα για τη συμβολή στην ενίσχυση του ΕΧΕ ⁽¹⁾·
24. πιστεύει ότι οι υποδομές έρευνας δημιουργούν περιφερειακές ευκαιρίες ανταγωνισμού για κονδύλια της ΕΕ σε επενδύσεις υποδομών έρευνας, γεγονός το οποίο μπορεί να οδηγήσει στην ανάπτυξη κόμβων καινοτομίας στο πλαίσιο κατανομημένης υποδομής έρευνας. Θεωρεί ότι, για να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των υποδομών έρευνας, απαιτούνται επιπρόσθετα και συγκεκριμένα μοντέλα χρηματοδότησης καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής των υποδομών έρευνας, προς αντιμετώπιση των κενών χρηματοδότησης όπου δεν επαρκούν οι ευρωπαϊκές, εθνικές ή άλλες πηγές χρηματοδότησης. Συγκεκριμένα, απαιτούνται ειδικές γραμμές προϋπολογισμού για τις εξής δράσεις:
- τη χρηματοδότηση των φάσεων πριν από την κατασκευή ή πριν από τη λειτουργία·
 - τη χρηματοδότηση των εν εξελίξει δραστηριοτήτων των υποδομών έρευνας· και
 - τη χρηματοδότηση των ανθρωπίνων πόρων, δηλαδή για μισθούς προσωπικού, πρόσληψη, διατήρηση και κατάρτιση.
- Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να αφορά μια πιο δημιουργική χρήση των κονδυλίων από τα ΕΔΕΤ, το Interreg, πλαίσιο και δάνεια από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, αλλά να περιλαμβάνει και τα προγράμματα Erasmus+, Ψηφιακή Ευρώπη, COSME, Μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη», LIFE κ.λπ., ενδεχομένως μαζί με ένα μοντέλο συγχρηματοδότησης με τα εθνικά ερευνητικά κονδύλια, κάτι το οποίο είναι κρίσιμης σημασίας για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των υποδομών έρευνας·
25. υποστηρίζει επιπλέον την προσέγγιση για τη «διάδοση της αριστείας και τη διεύρυνση της συμμετοχής» ⁽²⁾, σε συνδυασμό με το να καταστούν οι κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων της ΕΕ περισσότερο φιλικό προς την Ε&Κ ως μηχανισμός για την εξίσωση της στήριξης και την πλήρη αξιοποίηση του ερευνητικού δυναμικού όλων των περιφερειών της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειών εκτός των συστάδων έντασης έρευνας·
26. υποστηρίζει πλήρως την πρωτοβουλία που συνδυάζει το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων και το πρόγραμμα για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις για την εκκίνηση του προγράμματος *Venture EU* με σκοπό την ενίσχυση των επιχειρηματικών κεφαλαίων στην Ευρώπη και την παροχή περισσότερων ιδιωτικών επενδύσεων για ερευνητικές δραστηριότητες ⁽³⁾·
27. προτείνει το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» να περιλαμβάνει συγκεκριμένες δράσεις που θα επιτρέπουν την πρόσβαση σε υποδομές έρευνας, μεταξύ άλλων καθιστώντας τις δαπάνες που σχετίζονται με την πρόσβαση επιλέξιμες για χρηματοδότηση, καθώς αυτό μπορεί να διευκολύνει την ανάπτυξη των υπηρεσιών των υποδομών έρευνας, αλλά και διασφαλίζοντας τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα·
28. ζητεί περισσότερες ενέργειες που θα καθιστούν δυνατή την αύξηση της ελεύθερης πρόσβασης σε υποδομές έρευνας και προτείνει αυτό να μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση μιας σειράς μέτρων:
- οι δαπάνες που σχετίζονται με την πρόσβαση σε εγκαταστάσεις υποδομών έρευνας θα πρέπει να είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο του επόμενου προγράμματος-πλαισίου·
 - δωρεάν πρόσβαση (βάσει αριστείας ή ευρεία ελεύθερη πρόσβαση) σε υπηρεσίες που αναπτύσσονται ή δοκιμάζονται στο πλαίσιο συγκεκριμένων έργων·
 - χρηματοδότηση αφιερωμένη σε δράσεις προώθησης και επικοινωνίας με τη δυνητική κοινότητα χρηστών των υποδομών έρευνας.
29. υποστηρίζει την ενίσχυση της εναρμόνισης και τυποποίησης των κανόνων και διαδικασιών πρόσβασης, και ειδικότερα την ανάπτυξη χαρτών πρόσβασης προς διασφάλιση δικαιοσύνης και συνάφειας ⁽⁴⁾·

⁽¹⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Έκθεση προόδου για τον ΕΧΕ 2018: (2019)83, σελίδα 4.

⁽²⁾ <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/spreading-excellence-and-widening-participation>

⁽³⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή: «Ένα ανανεωμένο ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την έρευνα και την καινοτομία – Η ευκαιρία της Ευρώπης να διαμορφώσει το μέλλον της», Μάιος 2018. COM(2018) 306 final

⁽⁴⁾ ENEA, «Έγγραφο προβληματισμού για τις υποδομές έρευνας – το μέλλον του ΕΧΕ από περιφερειακή και διασυνοριακή σκοπιά». Μάιος 2019.

30. υποστηρίζει ιδιαίτερα τη σύνδεση της πολιτικής E&K με την ανάπτυξη και εφαρμογή στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης, καθώς αυτές αποτελούν καινοτόμες προσεγγίσεις για την ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας με βάση συγκεκριμένες περιφερειακές ανάγκες, συνδέοντας και εξασφαλίζοντας τη συμμετοχή των περιφερειών σε δραστηριότητες E&K. Επιπλέον, παρέχουν τη δυνατότητα διαπεριφερειακών συνεργασιών και συνεργασιών μεταξύ ομοτίμων κατά την υλοποίηση των RIS3 από τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές, προκειμένου να βελτιωθούν οι στόχοι και να αναπτυχθούν συνέργειες και καλύτερη ευθυγράμμιση·
31. ζητεί μεγαλύτερη συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στον σχεδιασμό και την υλοποίηση πρωτοβουλιών E&K λόγω της σημασίας που έχουν οι μικρές και οι μεσαίες εγκαταστάσεις υποδομών έρευνας για την τοπική και την περιφερειακή ανάπτυξη και δεδομένου ότι πολλές από τις πρωτοβουλίες αυτές εφαρμόζονται σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο·
32. επαναλαμβάνει την υποστήριξη της για τη δημιουργία ευρωπαϊκού δικτύου περιφερειακών οικοσυστημάτων και κόμβων καινοτομίας με τη θέσπιση συνεργειών μεταξύ των υφιστάμενων ευρωπαϊκών, εθνικών και περιφερειακών στρατηγικών και τη σύνδεση των περιφερειακών οικοσυστημάτων και των κόμβων καινοτομίας με βασικές βιομηχανικές αλυσίδες αξίας για την προώθηση ενός ανταγωνιστικού οικοσυστήματος E & A&K και, ως εκ τούτου, τη μεγιστοποίηση του αντικτύπου του επόμενου προγράμματος-πλαίσου για την κοινωνία (¹⁵)·
33. ζητεί πιο ολοκληρωμένους διαπεριφερειακούς και διασυνοριακούς εκπαιδευτικούς χώρους υποδομών έρευνας προς ενίσχυση των ευκαιριών δημιουργίας στενών δεσμών με φορείς περιφερειακών οικοσυστημάτων, δηλαδή τοπικές υποδομές έρευνας, φυτώρια επιχειρήσεων, τεχνολογικά πάρκα και πανεπιστήμια. Συνεπώς, εκφράζει τη θερμή στήριξη της για στρατηγικές πρωτοβουλίες όπως η ASTRONET ή η APPEC·
34. σημειώνει ότι η τριτοβάθμια εκπαίδευση διαδραματίζει βασικό ρόλο στην παροχή των μελλοντοστραφών δεξιοτήτων και ικανοτήτων για επιτυχή καινοτομία. Ζητεί τη δημιουργία ισχυρότερων δομημένων συνεργασιών μεταξύ υποδομών έρευνας και πανεπιστημίων που θα οδηγήσουν σε μεγαλύτερη κινητικότητα και προγράμματα ανταλλαγών μεταξύ αυτών των τομέων·
35. υποστηρίζει τη νέα κατευθυντήρια γραμμή του ESFRI για μεγαλύτερες διεπιστημονικές διεπαφές και μεγαλύτερο συντονισμό μεταξύ του ESFRI και των εθνικών στρατηγικών και των χαρτών πορείας προς διασφάλιση καλύτερου συντονισμού και μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας στο οικοσύστημα των υποδομών έρευνας, δεδομένου ότι ένα ισχυρό και διασυνδεδεμένο οικοσύστημα υποδομών έρευνας θα πρέπει να είναι ικανό να παρέχει απαντήσεις σε όλους τους κλάδους για την αντιμετώπιση πολύπλοκων προβλημάτων·
36. υποστηρίζει συγκεκριμένα τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με χρηματοδοτούμενες από τον δημόσιο τομέα καινοτομίες και καινοτόμους φορείς, καθώς και με την ετοιμότητά τους για κυκλοφορία στην αγορά μέσω της χρήσης του ραντάρ καινοτομίας (¹⁶)·
37. υποστηρίζει τη χρήση κοινών κριτηρίων αξιολόγησης, αξιοποιώντας τους υφιστάμενους μηχανισμούς διασφάλισης της ποιότητας, ως μέσου επίτευξης διασυνοριακής συγκρισιμότητας, και στηρίζει την απόφαση του Συμβουλίου της ΕΕ του Μαΐου 2018 που ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να αναπτύξουν κοινή προσέγγιση για την παρακολούθηση των επιδόσεων των υποδομών έρευνας (¹⁷)·
38. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να συνεργαστούν στενά με τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές όσον αφορά τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τις υποδομές έρευνας και δραστηριότητες που συνδέονται με αυτές, συμπεριλαμβανομένης της χαρτογράφησης των δραστηριοτήτων και των αποτελεσμάτων, προκειμένου να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση των πολιτών ως προς τη συμβολή των υποδομών αυτών για αυτούς ως άτομα, αλλά και για την περιφερειακή, εθνική και ευρωπαϊκή οικονομία.

Βρυξέλλες, 9 Οκτωβρίου 2019.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Karl-Heinz LAMBERTZ

(¹⁵) ΕΤΠ: Σχέδιο γνωμοδότησης «Ένα ανανεωμένο ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την έρευνα και την καινοτομία — Η ευκαιρία της Ευρώπης να επενδύσει στο μέλλον» 2019.

(¹⁶) Ραντάρ καινοτομίας: Προσδιορισμός καινοτομιών και καινοτόμων φορέων με υψηλό δυναμικό σε έργα ΤΠΕ των προγραμμάτων ΠΠ7, ΠΑΚ & Ορίζοντας 2020 (Innovation Radar: Identifying Innovations and Innovators with High Potential in ICT FP7, CIP, & H2020 project).

(¹⁷) ΕΕ, Συμπεράσματα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Επιτάχυνση της κυκλοφορίας της γνώσης στην ΕΕ. Μάιος 2018. Έγγραφο 9507/1.